

Rapportage Selectiecommissie Kandidatenlijst

Verkiezingen Tweede Kamer 2023

September 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Opdracht en criteria	4
2.1 Samenstelling van de selectiecommissie.....	4
2.2 Opdracht aan de selectiecommissie.....	4
Procedure en werkwijze	7
Advieslijst en Motivering	10
4.1 Advieslijst.....	10
4.2 Motivatie per kandidaat	11
4.3 Lijstduwers (posities 45-50).....	15

Inleiding

Al jaren zien we een verschuiving van het politieke midden naar de flanken. Sinds kort is een ervaring zichtbaar van (nieuwe) partijen die terugkeren naar het politieke midden, met nadruk op de regio, bestaanszekerheid en basisvoorzieningen. We horen andere partijen opeens een verhaal vertellen waarvan we al gauw denken: “Hé, dat is *ons* verhaal...”. Het is daarom belangrijk dat we ons eigen verhaal helder blijven vertellen, dat we duidelijk weten waarom we vinden wat we vinden en waar onze wortels liggen. En dat we helder kunnen verwoorden wat onze partij onderscheidt van die andere partijen, die oppervlakkig gezien een overeenkomstige samenlevingsvisie lijken voor te staan.

De selectiecommissie heeft er daarom bewust voor gekozen een lijst samen te stellen waarbij de regio prominent zichtbaar is in de top. Uiteraard zonder concessies te doen aan de kwaliteit en geschiktheid van de kandidaten als volksvertegenwoordiger in de Tweede Kamer. Kwaliteit en geschiktheid waren de leidende principes, waarbij de kandidaten zijn geselecteerd op grond van hun vermogen om het verhaal van de ChristenUnie te vertellen op een overtuigende en doorleefde manier en het vermogen dat verhaal te vertalen naar antwoorden op de vragen van nu en plannen voor de toekomst. Ook stabiliteit, ervaring en het kunnen functioneren in een team waren kenmerken die hebben meegewogen in de plaatsing van de kandidaten op de lijst.

De ChristenUnie staat voor een onversneden christelijk geluid. De commissie heeft mensen geselecteerd die belijdend christen zijn en dit ook in woord en daad in alle onderdelen van hun leven willen voorleven. Zij zetten hun talenten en gaven graag in voor iets dat groter is dan zichzelf. Daarbij zochten we naar een combinatie van dienstbaarheid als persoon en gretigheid naar de taak. Naar mensen die handen en voeten geven aan het evangelie van Jezus Christus in en door de politiek, in het besef dat onze mogelijkheden beperkt zijn, maar dat God grote dingen doet.

Ongeacht het aantal zetels dat de ChristenUnie bij de komende verkiezingen haalt, is de selectiecommissie overtuigd dat deze lijst leidt tot een politiek en geestelijk stabiele en complete fractie, gevormd door Kamerleden met talent, een scherp profiel, authenticiteit, reflectie en lerend vermogen.

Namens de selectiecommissie,
Eppo Bruins, voorzitter

Opdracht en criteria

2.1 Samenstelling van de selectiecommissie

Het Landelijk Bestuur heeft op 14 juli 2023 besloten om conform het Reglement Kandidaatstellingen en Verkiezingen een selectiecommissie in te stellen met het oog op de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023. De samenstelling van de selectiecommissie was als volgt:

1. Eppo Bruins, voorzitter
2. Sanny Brunekreeft, fractievoorzitter Veenendaal, bestuurslid Bestuurdersvereniging
3. Bernhard Kok, partner Pandion
4. Hendrik-Jan Talsma, lid Eerste Kamer
5. Ingrid Nagel, eigenaar Into Academy
6. Mart Keuning, landelijk bestuur
7. Feico Lanting, voorzitter Provinciale Unie Noord-Brabant
8. Elsbeth van den Hazel, vertegenwoordiger Perspectief
9. Helga Hart-Sweet, intensivist
10. Ron de Rover, talentmanager partijbureau

Daarbij is vooraf de volgende rolverdeling vastgelegd:

De voorzitter van de selectiecommissie houdt contact met de kandidaat-lijsttrekker en met de voorzitter van het Landelijk Bestuur over de voortgang van het proces. De directeur van het partijbureau is proces-adviseur van de commissie. Vanuit het partijbureau hebben Bianca van der Horst, secretaresse Landelijk Bestuur en Pauline Vonkeman, projectondersteuner het proces ondersteund.

2.2 Opdracht aan de selectiecommissie

De selectiecommissie voor de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen kreeg de volgende opdracht mee:

- *Voer een selectieprocedure uit volgens het geldende Reglement Kandidaatstelling en verkiezingen, uitmondend in een rapportage met een toelichting op het gevoerde proces, een advieslijst voor de overige plaatsen op de lijst en de motivatie voor de geadviseerde volgorde van de plaatsen 2-15.*
- *Hanteer voor de beoordeling van kandidaten als toetsingscriteria de in deze nota geformuleerde profielen voor de fractie en individuele kandidaten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen plaatsen 2-15 en de plaatsen 16-50.*
- *Streef naar een kandidatenlijst die een zodanige afspiegeling van de diversiteit van de doelgroepen kent, dat huidige en potentiële kiezers zich daarin kunnen herkennen.*
- *Rapporteer uiterlijk 6 september 2023 aan het Landelijk Bestuur.*

Voor de werkzaamheden van de selectiecommissie zijn het fractieprofiel en het profiel voor kandidaten door het congres vastgesteld:

De fractie van de ChristenUnie in de Tweede Kamer:

- *vertegenwoordigt de ChristenUnie en haar kiezers in de landelijke politiek;*
- *is in staat om het profiel van de ChristenUnie uit te dragen, kan hiervoor de juiste prioriteiten stellen en weet daar creatief en ondernemend mee om te gaan;*
- *is in staat om situaties te herkennen of te creëren om de unieke ChristenUnie-inhoud relevant en zichtbaar in de media uit te dragen;*
- *staat open voor brede afstemming en samenwerking in de partij en discussie met de achterban;*
- *opereert in een breed netwerk van maatschappelijke organisaties;*
- *vormt een goed te managen en hecht team van dienstbare mensen, die het partij- en fractiebelang willen stellen boven het individuele belang.*

Algemeen profiel kandidaten:

De kandidaten zijn onder andere gevarieerd in leeftijd, culturele achtergrond, deskundigheid, geslacht en regio van herkomst. Ze vormen samen een afspiegeling van de brede achterban van de ChristenUnie. Bij de samenstelling van de lijst wordt gestreefd naar een goede balans tussen vernieuwing en continuïteit.

Profiel schets kandidaten positie 2 tot en met 15:

De kandidaten op de posities 2 tot en met 15 moeten direct beschikbaar en geschikt zijn om Tweede Kamerlid te worden. Van hen wordt een intensieve bijdrage aan de landelijke campagne verwacht. Deze kandidaten zijn gevarieerd in leeftijd, culturele achtergrond, deskundigheid, geslacht en regio van herkomst. Ze vormen samen een afspiegeling van de brede achterban van de ChristenUnie. Bij de samenstelling van de lijst wordt gestreefd naar een goede balans tussen vernieuwing en continuïteit.

Een Tweede Kamerlid namens de ChristenUnie:

- *is herkenbaar als christen, is lid van de ChristenUnie en onderschrijft hiermee de grondslag;*
- *is thuis in het gedachtegoed van de ChristenUnie;*
- *is bereid de bewilligingverklaring, waarin de gedragscode en binding aan het partijprogramma zijn opgenomen, te ondertekenen;*
- *geeft op een actieve manier invulling aan de 10 deugden voor politiek en overheid, te weten verstandigheid, rechtvaardigheid, moed, gematigdheid, geloof, hoop, liefde, nederigheid, dienstbaarheid en gelatenheid;*
- *heeft aantoonbare politieke of bestuurlijke ervaring op lokaal of regionaal niveau;*
- *heeft een goed analytisch denkvermogen;*
- *is in staat om als generalist aan de slag te gaan, met het vermogen om zich extra te verdiepen op één of meer beleidsvelden die voor het profiel van de ChristenUnie relevant en gezichtsbepalend zijn;*

- kan snel kennis vergaren en onderwerpen simultaan hanteren;
- is vaardig in woord en geschrift en hanteert een voor iedereen begrijpelijk taalgebruik;
- is een goede debater en onderhandelaar;
- moet bij voorkeur meer specifieke doelgroepen aanspreken;
- is een netwerker en heeft een groot netwerk in verwante organisaties;
- kan goed luisteren naar verhalen uit de samenleving en gebruikt deze voor politieke meningsvorming;
- is een teamspeler;
- is stressbestendig, kan presteren onder druk en op cruciale momenten;
- is in staat en bereid tot kritische zelfreflectie en staat open voor coaching en kritiek;
- is in staat om het verkiezingsprogramma helder uit te dragen.

Om deze kwaliteiten tot hun recht te laten komen, zijn een goede gezondheid en een evenwichtige thuissituatie noodzakelijk.

Profiel kandidaten 16 tot en met 50

Vanaf positie 16 bestaat de kandidatenlijst uit een brede mix van kandidaten. Zij worden geacht actief bij te dragen aan de campagne in hun doelgroep en /of regio.

Kandidaten hiervoor zijn:

- potentiële kandidaten voor de toekomstige top van de lijst;
- talentvolle nieuwkomers in de politiek;
- ervaren bestuurders met een groot netwerk;
- ambassadeurs van de ChristenUnie met een regionaal profiel;
- vertegenwoordigers van verschillende doelgroepen.

Een kandidaat voor de kandidatenlijst plaats 16-50 van de ChristenUnie:

- is herkenbaar als christen, is lid van de ChristenUnie en onderschrijft hiermee de grondslag;
- is bereid de bewilligingverklaring, waarin de gedragscode en binding aan het partijprogramma zijn opgenomen, te ondertekenen;
- kan zijn of haar omgeving mobiliseren en motiveren voor de ChristenUnie;
- heeft een netwerk in maatschappelijke organisaties;
- is, in het geval van potential, bereid te werken aan eigen ontwikkeling.

In het kader van de werkzaamheden bezoekt een delegatie van de commissie (met in ieder geval de voorzitter van de commissie daarin) een vergadering van het landelijk bestuur.

De selectiecommissie maakt bij het voltooiën van de kandidatenlijst gebruik van inhoudelijke adviseurs, zoals de partijvoorzitter.

Gelet op het feit dat de verkiezingen vervroegd zijn, heeft het Landelijk Bestuur besloten om zelf een voordracht te doen voor een kandidaat lijsttrekker. Dat viel dus buiten de scope van de opdracht aan de selectiecommissie.

Procedure en werkwijze

Werving

De vacature voor een plek op de kandidatenlijst stond open van 17 juli t/m 7 augustus 2023, 9.00 uur. De vacature is kenbaar gemaakt door middel van:

- een oproep in de nieuwsbrief van Mirjam Bikker aan alle leden;
- een oproep in de nieuwsbrief van de Bestuurdersvereniging aan leden om zichzelf kandidaat te stellen of anderen in hun omgeving attent te maken op de vacature en hen aan te moedigen om te solliciteren;
- een oproep in de Campagnenieuwsbrief aan lokale besturen en fracties om mensen in hun netwerk attent te maken op de vacature en aan te moedigen om te solliciteren;
- oproepen in diverse kanalen op Intranet en in de ChristenUnie-apps;
- een mail van de partijvoorzitter aan alle PU-voorzitters om mensen in hun netwerk attent te maken op de vacature en aan te moedigen om te solliciteren;
- een bericht aan de zittende Kamerleden, de bewindspersonen en de kandidaten die in 2021 op de kandidatenlijst stonden.

Binnengekomen sollicitaties

127 kandidaten hebben op de vacature gereageerd. Ruim na de sluitingstermijn is van zes kandidaten nog via de mail een reactie binnengekomen. Deze zes zijn niet meer meegenomen in het proces.

Ondersteuningsverklaringen

Vanuit zowel Provinciale Unies als door individuele leden zijn per mail ondersteuningsverklaringen en aanbevelingen gestuurd. Deze zijn door de commissie meegenomen in de afwegingen. Als een aanbevolen kandidaat ook daadwerkelijk had gesolliciteerd, werd deze meegenomen in de procedure. Als een kandidaat niet had gesolliciteerd heeft de commissie de afweging gemaakt of deze kandidaat vanwege het unieke profiel alsnog gevraagd zou moeten worden om te solliciteren. Dit is niet het geval geweest.

Bijeenkomsten

Mw. Brunekreeft is door de selectiecommissie aangewezen als vicevoorzitter. De selectiecommissie heeft op drie zaterdagen gespreksrondes met kandidaten georganiseerd. Daarnaast is de commissie zes keer bij elkaar geweest. Dat gebeurde eenmaal online, de andere keren fysiek in Amersfoort of in Nijkerk op 8, 22, 28 en 30 augustus, 1 en 4 september. De voorbereidingscommissie (voorzitter, vicevoorzitter, talentmanager en procesondersteuners) is tweemaal afzonderlijk bijeengekomen om de vergaderingen van de selectiecommissie voor te bereiden (7 en 21 augustus).

Aanpak

Vanwege de beperkt beschikbare tijd tot het congres en de verkiezingen, was het niet mogelijk om met alle kandidaten te spreken. Daarom heeft de commissie gekozen voor een aanpak met categorieën:

1. zittende Kamerleden: uitnodigen voor een gesprek
2. mogelijke top-15 kandidaat, uitnodigen voor een gesprek
3. mogelijke kandidaat voor posities 16-50, uitnodigen voor een online gesprek

4. mogelijke kandidaat voor posities 16-50 en niet uitnodigen voor een online gesprek
5. afwijzen zonder gesprek

De categorieën zijn gehanteerd voor het maken van gespreksafspraken, zonder dat deze op dat moment indicatief waren voor de mogelijke positie van kandidaten op de lijst. Op 12 augustus heeft de commissie een oriënterend gesprek gevoerd met de partijleider over haar visie op wat nodig is voor een fractie die optimaal kan functioneren. De fysieke gesprekken op 12 en 19 augustus zijn gehouden in twee subcommissies om het aantal kandidaten dat gesproken kon worden te vergroten. Daarnaast zijn in de week van 14 tot 18 augustus door commissieleden in duo's onlinegesprekken gevoerd met 23 kandidaten. Tijdens de vergadering van 21 augustus heeft de commissie (online) gesproken met het managementteam van de Tweede Kamerfractie over de vraag wat het ondersteunend personeel van de fractie nodig heeft om optimaal te kunnen functioneren. Na alle gesprekken heeft de commissie een prioritering bepaald welke kandidaten werden uitgenodigd voor een tweede gesprek. De voltallige commissie heeft 26 augustus gesproken met de zittende Kamerleden, met vijf kandidaten voor een tweede gesprek en één kandidaat voor een eerste gesprek. Op 28 augustus heeft de commissie gesproken over de invloed van tactische overwegingen op de lijst. Aan het eind van deze vergadering heeft de commissie in gezamenlijkheid een eerste conceptlijst samengesteld. Op 1 september heeft de commissie na lang beraad een conceptlijst vastgesteld die de commissie heeft gedeeld met de partijleider en de voorzitter van het Landelijk Bestuur. Op dat moment stond nog één plek voor een lijstduwer open. Op 4 september kwam de commissie voor de laatste keer bijeen en heeft het aan het begin van de vergadering de conceptlijst besproken met partijleider en partijvoorzitter. Over één kandidaat bestond op dat moment nog onduidelijkheid over de beschikbaarheid. Na vertrek van de partijleider en de partijvoorzitter heeft de commissie de vergadering voortgezet en is de advieslijst aan het Landelijk Bestuur vastgesteld. Op 5 september zijn de kandidaten geïnformeerd over hun plek op de advieslijst. Als reactie heeft één van de kandidaten zich teruggetrokken van de lijst. De kandidaten op lagere posities zijn daardoor één positie hoger op de lijst gekomen dan dat hen in eerste instantie was gemeld. Op 6 september is een extra lijstduwer aan de lijst toegevoegd. Op 7 september is de advieslijst aangeboden aan het Landelijk Bestuur. In de periode tussen 12 augustus en 7 september heeft de voorzitter de driehoek tweemaal bijgepraat over de voortgang en de stand van zaken. Tussendoor heeft enkele malen contact per telefoon plaatsgevonden over uiteenlopende zaken.

Aantallen gesprekken en plaatsing op de lijst

- Uitgenodigd voor een fysiek gesprek: 25 kandidaten
- Uitgenodigd voor een onlinegesprek: 23 kandidaten
- Geen gesprek gevoerd maar wel een plek op de lijst gekregen: 10 kandidaten
- Na afloop van de procedure afgewezen vanwege geen ruimte op de lijst: 20 kandidaten
- Mogelijk geschikt voor een plek op de lijst maar andere kandidaten voldoen beter aan het profiel: 28 kandidaten
- Op grond van motivatiebrief en cv afgewezen: 21 kandidaten
- Te laat gesolliciteerd en niet meer meegenomen in procedure: 6 kandidaten

Gespreksrondes

Op zaterdag 12 en 19 augustus heeft de commissie twintig kandidaten ontvangen voor een eerste gesprek. Deze gesprekken vonden fysiek plaats in het partijbureau in Amersfoort en werden gevoerd door twee subcommissies. Enkele kandidaten deden dit gesprek online vanaf hun vakantieadres. Dit waren gesprekken van drie kwartier. In de week van 14 t/m 18 augustus heeft de commissie in vier duo's met 23 kandidaten een onlinegesprek van een half uur gevoerd. Op zaterdag 26 augustus heeft de commissie gesproken met vier van de zittende Kamerleden. Daarnaast is met vijf kandidaten uit de eerste ronde een tweede gesprek gevoerd en is met één kandidaat alsnog een eerste gesprek gevoerd. Dit waren telkens fysieke gesprekken van drie kwartier met de voltallige commissie. Tijdens de gesprekken op 26 augustus namen wisselende duo's vanuit de commissie het voortouw voor het gesprek, op basis van een vooraf door de commissie vastgesteld uniform vragenformulier. Alle kandidaten zijn dus ondervraagd aan de hand van dezelfde set vragen.

Advieslijst en Motivering

4.1 Advieslijst

De advieslijst luidt als volgt:

1. Mirjam Bikker (Gouda, 1982)

De selectiecommissie ondersteunt de voordracht van Mirjam Bikker als lijsttrekker. De commissie adviseert daarna de volgende lijst kandidaten te hanteren:

2. Pieter Grinwis (Den Haag, 1979)
3. Don Ceder (Amsterdam, 1989)
4. Alwin te Rietstap (Kloosterhaar, 1979)
5. Joëlle Gooijer-Medema (Delft, 1976)
6. Nico Drost (Rhenen, 1980)
7. Tobias Holtman (Aalten, 1988)
8. Cora Otter-van den Bosch (Bennekom, 1969)
9. Stieneke van der Graaf (Groningen, 1984)
10. Michel Klein (Bussum, 1973)
11. Carlijn Niesink (Wirdum, 1986)
12. Jerke Setz (Assen, 1998)
13. Christian van der Krift (Eindhoven, 1992)
14. Arjan Langen (Venlo, 1970)
15. Lizo Koppejan (Goes, 1971)
16. Elly van Wageningen (Lelystad, 1962)
17. Bert Tjihof (Rijssen, 1973)
18. Wouter de Reus (Vlaardingen, 1999)
19. Gaetan Mbwete ('s-Gravenhage, 1987)
20. Mark Treurniet (Groningen, 1990)
21. Arend Palland (Hattem, 1985)
22. Bettelies Westerbeek ('s-Gravenhage, 1984)
23. IJmert Muilwijk (Hoornaar, 1984)
24. Judith Westerink-Petersen (Heteren, 1974)
25. Ingeborg Dijkstra-Verbeek (Maastricht, 1970)
26. Gert van den Berg (Nunspeet, 1962)
27. Alma Broekmaat-Hagens (Bunschoten-Spakenburg, 1985)
28. Thera de Haan (Gouda, 1978)
29. Arjan Koerts (Veenendaal, 1976)
30. Annebeth Roor-Wubs (Utrecht, 1994)
31. Jan Pieter Verweij (Sliedrecht, 1981)
32. Ingrid Paalman-Dijkenga (Biddinghuizen, 1971)
33. Anil Kumar ('s-Gravenhage, 1991)
34. Eva Kerklaan-van der Beek (Wierden, 1997)
35. Joël Visser (Utrecht, 1986)

36. Lieuwe van der Pol (Woudsend, 1953)
37. Antrude Oudman (Groningen, 1997)
38. Jarin van der Zande (Apeldoorn, 1992)
39. Gilco Grandia (Aalst, 1972)
40. Sara van Oordt-Jonckheere (Amersfoort, 1981)
41. Bertus Cornelissen (Putten, 1975)
42. Nathalie Nede (Arnhem, 1987)
43. Jan Willem Schutte (Kampen, 1968)
44. Gerben van Dijk (Rotterdam, 1975)
45. Piet Adema (De Wilgen, 1964)
46. Frank Bosman (Vlijmen, 1978)
47. Eline Hoogenboom (Voorthuizen, 1984)
48. Henk Stoorvogel (Zwolle, 1977)
49. Reinier van den Berg (Wageningen, 1962)
50. Beatrice de Graaf (Utrecht, 1976)

51. Hetty Egger (Vierlingsbeek, 1966)
52. Frederike Hulshof (Rijssen, 1979)

4.2 Motivatie per kandidaat

1. Mirjam Bikker

2. Pieter Grinwis

De selectiecommissie is onder de indruk van de groei die Pieter Grinwis heeft doorgemaakt in de korte periode dat hij nu Tweede Kamerlid is. Zijn jarenlange ervaring als beleidsmedewerker maakte dat hij een snelle start kon maken. Hij is een autoriteit geworden in het parlement als het gaat om inhoud en dossierkennis, onder meer op het gebied van financiën, belasting, wonen en landbouw. Deze inhoud combineert Pieter met een fijnzinnig plezier in het politieke handwerk. Hij voert dat uit met een zekere lichtheid, zonder dat het nonchalant wordt. De commissie heeft in het gesprek met Pieter gezien dat hij dankzij die lichtheid ook een goede balans weet te behouden tussen werk en gezin. Zijn prioriteiten zijn helder, en die leeft hij ook uit. Recent werd Pieter door de Nationale Politieke Index uitgeroepen tot de onbetwiste nummer één als meest actieve parlementariër van het afgelopen jaar. Pieter heeft naast dit alles een groot financieel inzicht en weet de politieke idealen van de ChristenUnie om te vormen tot concrete maatregelen en bijbehorende doorrekeningen. Pieter heeft creatieve ideeën, kan flink buiten de kaders denken, en helpt zo zichzelf - maar ook collega's - aan goed doordachte onderwerpen met een scherp profiel. Pieter brengt een onversneden christelijk geluid en weet dat te vertalen naar concrete politiek met grote impact. De selectiecommissie acht de aanwezigheid van Pieter in de fractie voor de komende periode belangrijk. Gezien de stijl, breedte en ervaring die Pieter heeft ziet de commissie uit naar zijn verdere groei in leiderschap en het vinden van een scherpe persoonlijke spits met goede aandachtspunten voor de komende jaren.

3. Don Ceder

De affiniteit die Don Ceder heeft met “afgehaakt Nederland” raakt de selectiecommissie. Don is een verhalenverteller en hij heeft een hoopvol verhaal over een samenleving in verbondenheid. Hoe je dat concreet maakt laat Don in zijn dagelijks leven zien. Hij leeft wat hij zegt. Don heeft in korte tijd een eigen politieke focus opgebouwd, zoals geloofsvrijheid, jeugdzorg en schuldenproblematiek. Hij maakt het ChristenUnie geluid tastbaar in al zijn dossiers. De commissie verwacht dat het eigen verhaal van Don vanuit zowel coalitie als oppositie uit de verf zal komen. Don is een teamspeler en heeft oog voor de hele fractie. De commissie ziet uit naar de plannen waarmee Don aan de slag wil gaan. Don heeft feedback om zichzelf heen georganiseerd en werkt actief aan zijn persoonlijke ontwikkeling. Dat getuigt van zelfinzicht en het verlangen om te groeien.

4. Alwin te Rietstap

De selectiecommissie is enthousiast over het integrale verhaal waarmee Alwin te Rietstap het christelijk-sociale geluid verbindt aan de regio. Vanuit een diepgevoelde opdracht wil hij de ChristenUnie zichtbaar maken door de kracht van de samenleving te benutten. Als wethouder Economie, Arbeidsmarkt en Mobiliteit heeft Alwin een brede blik op de samenleving en net even een andere insteek dan vanuit het sociaal domein dat binnen de ChristenUnie vaker aanwezig is. Alwin maakt in zijn gesprekken verbinding en heeft een eigen stijl ontwikkeld waarbij hij heldere keuzes weet te maken. Hij heeft heel goed nagedacht over hoe het werk als Kamerlid inpasbaar is in het gezin en is klaar voor het Kamerlidmaatschap. Alwin heeft voor zijn persoonlijke ontwikkeling feedback om zichzelf heen georganiseerd, waarmee hij ontwikkelbaarheid en zelfinzicht toont.

5. Joëlle Gooijer

De persoonlijke groei die Joëlle de afgelopen jaren heeft doorgemaakt is de commissie opgevallen. En hoewel zij nog maar net wethouder is in Delft wil de commissie haar op een serieuze kansrijke plek zetten op deze kandidatenlijst. Joëlle is sociaal bewogen en heeft oog voor mensen tussen wal en schip. Zij heeft een sterk profiel en ruime ervaring in de zorgsector. Ze is iemand die niet gaat voor losse succesjes, maar iemand van de lange adem. Ze heeft een duidelijk eigen verhaal en ziet scherp dat een dienstbare overheid en bestaanszekerheid hét verhaal van deze tijd vormen. Tegelijk ziet zij het onderscheidend vermogen van de ChristenUnie wanneer wij handelen met de Bijbel als basis, als partij van gebed. Joëlle is dankzij haar ervaring in de lokale politiek en het lokaal bestuur in staat om dat ook concreet en praktisch handen en voeten te geven. Joëlle praat niet in oneliners, maar formuleert genuanceerd. Zij is een stabiele en geestelijk volwassen politica met grote kennis van het lokaal bestuur.

6. Nico Drost

De selectiecommissie is onder de indruk van de manier waarop Nico Drost kijkt naar mens en samenleving. Hij ziet daarbij duidelijk de rol die de ChristenUnie inneemt vanuit de politiek. Nico neemt levenservaring en volwassenheid mee, maar ook vuur en passie. Hij redeneert vanuit waarden en ziet waar dat onze idealen raakt. Nico is breed inzetbaar en stelt zich dienstbaar op binnen de fractie. Met zijn kijk op zaken en zijn ervaring als ondernemer heeft

hij binnen de fractie de rol om dingen helder te benoemen en een andere invalshoek in de discussie te brengen. Nu Nico voor de tweede keer is toetreden tot de Tweede Kamer zien we dat hij met overtuiging zijn plaats heeft ingenomen. In zijn politieke handelen put Nico uit ervaringen om hem heen, uit zijn gezin en uit de lokale gemeenschap waar hij actief is. Nico is zich bewust van zijn eigen potentie en werkt actief aan zijn persoonlijke ontwikkeling. Hij heeft een scherp zelfinzicht.

7. Tobias Holtman

Op treffende wijze weet Tobias Holtman de urgente thema's van deze tijd te adresseren: bestaanszekerheid, verbinding en vertrouwen. Daarbij heeft hij een duidelijk perspectief vanuit de regio. Zijn stijl is nuchter en direct. In wat Tobias met de commissie deelt over zijn leven, herkennen we een veerkrachtige man met een doorleefd geloof. De commissie ziet Tobias als een sociaal bewogen man met humor, een doorzetter en als iemand die ook nee kan zeggen. Naast sociale onderwerpen heeft hij ook een hart voor de wat 'hardere' onderwerpen zoals veiligheid, justitie en migratie. De commissie herkent bij Tobias de combinatie van een scherp en betrokken ChristenUnie-verhaal met een nuchtere en realistische houding.

8. Cora Otter

In Cora Otter ziet de selectiecommissie een sociaal bewogen politica met een scherp oordeelsvermogen. Cora vertaalt de politieke traditie van de ChristenUnie helder naar antwoorden op de vragen van nu, waarbij de overheid haar rol neemt als schild voor de zwakken én ruimte laat voor de samenleving, voor onderwijs, ondernemerschap en maatschappelijk middenveld. Cora's presentatie is authentiek, onbeschaamd christelijk, doorleefd en gebalanceerd waardoor ze in haar politieke werk in Ede opereert met gezag. Haar ervaring in de zorg is van waarde voor de ChristenUnie en klinkt door in haar betrokkenheid bij jongeren.

9. Stieneke van der Graaf

De selectiecommissie is onder de indruk van de intensiteit en oprechtheid waarmee Stieneke van der Graaf meeleeft met kwetsbare mensen. Deze menselijke kant combineert zij met een gedegen juridische achtergrond, waardoor zij in staat is om wetsvoorstellen tot op detail te doorgronden en de finesses ervan te begrijpen. Stieneke is vasthoudend, staat voor haar zaak en heeft een groot doorzettingsvermogen wanneer zij het gevoel heeft 'beet' te hebben en politiek succes te kunnen bereiken. Boven alles is Stieneke een geziene ambassadeur voor haar geliefde provincie Groningen. Na het opnieuw plaats nemen in de Kamer heeft Stieneke vele uren gegeven aan de parlementaire enquête over de Groninger gaswinning. Daarbij heeft zij een langdurig zwaar werkschema gecombineerd met het gezinsleven. Dat dwingt respect af en laat zien dat zij bereid is hard te werken voor zaken die haar echt raken.

10. Michel Klein

Michel is al jarenlang een vaste waarde in de Provinciale Staten van Noord-Holland. Doordat hij inhoudelijke kennis combineert met gedegen politiek handwerk zorgt hij als eenmansfractie voor de nodige verandering op regionaal niveau. Michel staat bekend als

een politicus met een groot groen hart voor de schepping waarbij hij veel kennis heeft over de energietransitie. Daarnaast heeft hij ook een scherpe visie op digitalisering en de gevolgen en mogelijkheden voor overheden, de markt en burgers. Dat hij op deze onderwerpen een visie heeft, bleek uit zijn werk voor de luchtvaart- en digitaliseringsvisie van de partij. Met zijn politieke voelsprietten zet hij deze visies om in onderbouwd beleid waarbij hij samenwerkt met verschillende politieke partijen. In dergelijke samenwerkingen is hij benaderbaar, tactisch én verliest hij het ChristenUnie geluid niet uit het oog.

11. Carlijn Niesink

De mentaliteit van aanpakken die Carlijn Niesink toont, dwingt respect af. Zij heeft, ook vanuit eigen ervaring, een goed oog voor wat armoede en schulden doen met mensen. Haar beeld van de ChristenUnie is breed en gaat over zorg voor elkaar, minder individualisme, zorgdragen voor de schepping en vrede en gerechtigheid. Carlijn is enthousiast, gedreven en eigenwijs. Maar dat eigenwijs zijn combineert zij inmiddels met kennis en professionaliteit. Ze is een teamspeler en heeft laten zien dat ze door het smeden van (soms onverwachte) coalities en samenwerking tussen overheid en maatschappelijke organisaties kan komen tot zichtbare successen. Carlijn is een sterke en geestelijk stabiele vrouw en heeft een actief gebedsleven. Ze geniet van werkbezoeken en contact met anderen. Ze zoekt verbinding vanuit de meer progressieve 'flank' met de breedte van de ChristenUnie en vertolkt een voor veel ChristenUnie-leden herkenbaar geluid.

12. Jerke Setz

Inclusie, jongeren, armoede en cultuur. Dit is een handjevol onderwerpen waarop Jerke Setz het verschil maakt voor zijn medemens. In de gemeenteraad van Assen doet hij dit door bijvoorbeeld oog te hebben voor het belang van erfgoed en bij Perspectief door als algemeen secretaris zich in te zetten voor de nieuwe generatie. Als commissie werden we geraakt door zijn enthousiasme en we zijn ervan overtuigd dat hij alles uit de kast zal halen om zich hard te maken voor het geluid van de jongeren. Dat Jerke dit doet vanuit een dienstbare houding richting de samenleving vinden wij hoopvol. Deze eigenschappen gecombineerd met een nodige portie Drents realisme zorgen ervoor dat wij niet anders kunnen dan Jerke bestempelen als politiek talent.

De overige kandidaten

De commissie is ervan overtuigd dat de top van de lijst direct in staat is om het Kamerlidmaatschap volwaardig te vervullen. In het vervolg van de lijst volgt een aantal kandidaten uit de regio, die zodanig gerangschikt zijn dat alle provincies zichtbaar zijn in de top van de lijst. Daarbij is wel geselecteerd op kwaliteit, gebruik makend van brief en cv en de gevoerde gesprekken, maar is niet expliciet de *directe* geschiktheid en beschikbaarheid van de kandidaten besproken of getoetst door de commissie.

Diversiteit op de lijst (posities 2-50)

Percentage vrouwelijke kandidaten: 36% van de ontvangen reacties kwam van een vrouw. Van de op de lijst geplaatste kandidaten is 38% vrouw.

De commissie constateert dat de aantallen kandidaten per provincie op de lijst goed schalen met de aantallen stemmen per provincie zoals die uitgebracht zijn bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. De provincies Limburg en Flevoland waren naar rato het meest actief bij het reageren, Zeeland het minst.

Van tenminste 2 kandidaten die op de lijst geplaatst zijn weten we dat ze actief zijn binnen het CU4all netwerk of behoren tot de doelgroep. Van 4 kandidaten weten we dat ze actief zijn binnen het Veelkleurig netwerk.

13 kandidaten presenteren zichzelf als ondernemer, 3 kandidaten presenteren zich niet expliciet zo, maar zijn wel ondernemer. 27 kandidaten vallen in de categorie bedrijfsleven.

Van de 16 ondernemers zijn er 10 geplaatst op de lijst.

Op de lijst komen kandidaten voor met een WO, HBO en MBO-achtergrond. Het aantal kandidaten met een MBO-achtergrond dat zich aanmeldt is relatief laag, hiervan zijn er 3 op de lijst geplaatst.

4.3 Lijstduwers (posities 45-50)

De selectiecommissie heeft de volgende personen bereid gevonden om als lijstduwer op de lijst geplaatst te worden. Deze personen zijn op persoonlijke titel door de selectiecommissie gevraagd om als lijstduwer te fungeren.

Piet Adema (Wilgen, 1964)

Piet Adema is al decennia bestuurlijk actief binnen de ChristenUnie en haar voorgangers. Na diverse functies in het technische bedrijfsleven was hij gedeputeerde in Friesland en waarnemend burgemeester. Piet was partijvoorzitter van de ChristenUnie van 2013 tot 2021. Sinds oktober 2022 is hij minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Wij waarderen Piet om zijn inzet, energie en wijsheid. Met deze plek als lijstduwer willen wij zichtbaar maken hoezeer Piet van betekenis is voor de partij.

Frank Bosman (Vlijmen, 1978)

Dr. Frank Bosman is cultuurtheoloog van rooms-katholieke huize. Hij is onderwijsdirecteur van de Master Christianity and Society aan de Universiteit Tilburg en tevens lid van de maatschappelijke adviesraad van de Christelijke hogeschool Ede. In 2011 werd hij uitgeroepen tot de eerste spraakmakende theoloog van Nederland tijdens de Nacht van de Theologie. De selectiecommissie waardeert het dat een eigenzinnig en scherp denker als Frank bereid is als lijstduwer geplaatst te worden op de lijst.

Eline Hoogenboom (Voorthuizen, 1984)

Eline Hoogenboom is oprichter van het Huis van Belle, een platform dat zich richt op tienermeiden om ze te vertellen hoe mooi ze gemaakt zijn door hun Schepper. Inmiddels coacht Eline ondernemers en is ze de creatieve kracht achter succesvolle concepten zoals Sestra en PuurVandaag. Eline heeft de Villavie Academy opgericht waarmee ze duizenden vrouwen heeft bereikt om ze aan te moedigen tot een leven dicht bij God.

Henk Stoorvogel (Zwolle, 1977)

Dr. Henk Stoorvogel promoveerde op de veranderkracht van preken, heeft twee bedrijven opgericht en was voorganger. Maar het meest bekend is hij als oprichter van De 4e Muskietier, de organisatie die karakterweekenden organiseert voor mannen. De 4e Muskietier is inmiddels uitgegroeid tot de 4M beweging, die in 24 landen wereldwijd actief is. Naast de mannenbeweging vallen hier ook de vrouwenbeweging Arise, het ondernemersnetwerk LIFE en de Muskathlon onder, de laatste in samenwerking met Compassion, Open Doors en Tot Heil Des Volks.

Reinier van den Berg (Wageningen, 1962)

Meteoroloog Reinier van den Berg is inmiddels veel meer dan Nederlands langst presenterende weerman. Als specialist op het gebied van weer, klimaat en duurzaamheid zet hij in op een op wetenschap en feiten gebaseerd publiek debat. Reinier is prominent aanwezig via alle media en sociale media. Daarnaast is Reinier ondernemer en betrokken bij een startup op het gebied van plastic recycling. Hij is ambassadeur voor vele organisaties op het gebied van natuur en milieu.

Beatrice de Graaf (Utrecht, 1976)

Prof. dr. Beatrice de Graaf is hoogleraar internationale en politieke geschiedenis aan de Universiteit Utrecht. Zij is in staat om abstracte begrippen te vertalen naar praktische discussies. Zij maakt haar wetenschappelijke inzichten in terrorisme en veiligheid tastbaar voor een groot publiek via televisie en radio. Beatrice is lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Zij ontving vele onderscheidingen, waaronder de Stevinpremie van NWO en de Brouwer Vertrouwensprijs van de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. In 2018 werd zij door Opzij uitgeroepen tot meest invloedrijke vrouw van Nederland in de categorie Onderwijs en wetenschap.